Milínský zpravodaj

ZIMA 2022 - mimořádná příloha

Obsah čísla:

⇒ Z historie: Lidová vzpomínková kronika 7 – Alena Kožinová
⇒ Vlastivědné toulky Milínskem 9: Milínští velikáni - stromy
⇒ Cechy a řemesla v Milíně - 1. díl

Milínské sídliště na přelomu 50.-60. let minulého století. Ulice Sokolská a Na Rozptylce

Milínská samoobsluha v 80. létech min. stol.

U pokladny platí paní Alena Kožinová

Lidová vzpomínková kronika Milína 7

Pokračování ve zveřejňování vzpomínek našich spoluobčanů. Nejzajímavější části vyprávění najdete zde, celý přepis vzpomínek, včetně mluveného slova, je k dispozici v milínské knihovně. 1 - Jiří Baštýř, 2 - Olga Neklová, 3 - Jana Vojáčková, 4 - Eliška Průchová, 5 - Věra Kopalová, 6 - Jaroslava Fiřtová, Zdeňka Bejčková.

Rozhovory a zpracování: Dana Reiterová

Alena Kožinová - do Milína se přestěhovala ze zátopové oblasti Orlické přehrady

Pro pivo jsem vždycky jezdila na bruslích…

Narozena r. 1936, rozhovor zaznamenán v r. 2016.

Můžete mi říct, od kdy jste v Milíně?

My jsme se sem přestěhovali v r. 1958. Bydleli jsme předtím přímo v Orlických Zlákovicích a když se stavěla přehrada, tak jsme museli pryč.

To by bylo asi další jiné vzpomínání, co?

To by bylo. Ale mně se ani moc nestýskalo, já jsem měla půlroční dceru Danu, byla jsem krátce vdaná, takže jsem sem přišla ráda.

A vy jste se sem přistěhovali a dům už byl postavený?

Ano, to stavělo Vodní dílo Orlík Praha. Stejně tak stavěli v Bohosticích, Klučenicích i ve Starém Sedle *(část obce Orlík n. Vltavou).*

A kdo se sem přistěhoval podobně jako Vy?

Do Mírové ulice přišli Maříkovi, Kuchařovi, pak tu byl druhý Kuchař, to byl Alois, pak byl ten drážní barák na rohu. Z druhé strany od vody byly taky Vackovi, pak Feferovi, pan Kolka z Techniče a Toužimských. My jsme se všichni stěhovali z toho zátopového území během měsíce všichni.

A znala jste tu někoho?

Já jsem sem chodila poslední rok do školy, do devítky (ve staré škole). Do třídy jsem chodila s paní Petrovou, s panem Vošahlíkem, Formánkem, Petrusem… Do Milína začal jezdit autobus. Já jsem orodovala u táty: Nechtějte ani v Milešově, ani v Klučenicích, já chci do Milína. Bylo mi 22 let, když jsme sem přišli.

Co bylo za Vaším barákem, pole?

Ano, moje kamarádka Havelková z Lešetic chodila k příbuzným Jechovům a tady jsme vyšli od Oplů a to byla pláň až k Jechovům, to bylo prázdné. Baráky pod námi v Mírové ulici taky ještě nebyly. Sládkovic stavěli, když už jsme tu byli a Babincovi taky.

Tam, co je dnes samoobsluha COOP, tam byla stará budova, byly tam nějaké kolny, od výboru (Místní národní výbor) sem nahoru. Co bydlí Vondráškovi, tam bydleli Pilcovi, ten dům už tu byl. On byl holičem. Tady, co je teď

kulturák, byly zahrady.
Jezdila jsem z Milína na přehradu autobusem, dělala jsem tam telefonistku. Od národního výboru jsme sem nahoru procházeli takovou zahradou. Nakupovat jsme chodili ke Štětinovům a pak k paní Cihelkové (v ul. 11. května, dnes vietnamský obchod).
A co ve volném čase?
Manžel byl sportovec, fotbalista. Já jsem byla úplný antitalent. Manžel chtěl, abych chodila na cvičení, které vedla paní Vopičková, ale já nechtěla. Manžel chodil i na volejbal. Jezdili jsme často po fotbalových zápasech do okolních vesnic.
Děti si chodily hrát na Pahorky. A tam, co bydlí Stočesovi v Sokolské ulici, to bylo všechno prázdné, tam byly louky.
Byla jsem ve Svazu žen, chodily jsme na různé brigády a taky na slavnosti k pomníkům.

Na plese

Vedla to paní Ženíšková. Pravidelně jsme se scházeli, myslím že v sokolovně, ale už si přesně nepamatuju. Taky si vybavuji, že jsme jeli od svazu žen do Prahy do parku Julia Fučíka (dnes Výstaviště), byla tam nějaká mezinárodní konference a do mikrofonu mluvila černoška. Říkali nám, ať si to nastavíme na český překlad. Z toho jsme byli úplně vykulení. Taky jsme chodili společně na maškarní. Jeden rok jsem byla s paní Baštýřovou a Novákovou. To jsme byly za lampiony. Měly jsme na hlavě lampion, muž mi to udělal i s baterkou. A na sobě jsme zepředu měli napsáno: Zhasněte lampiony, na zádech pak: Já chci vidět tmu. Po plese jsme ještě chodili tam, co bydlel Tonda Brabec (nyní jsou tam Bartošovi), ráno jsme k Tondovi vždycky chodili na kafe.
Co jste děli ve volném čase v zimě?
Chodili jsme bruslit, mně to šlo celkem dobře, protože jsem byla od té vody.
Tak přece jen nějaký sport!
Pro pivo jsem vždycky jezdila na bruslích, když jsme bydleli ještě ve Zlákovicích, asi kilometr. Tady jsme chodili bruslit na Bahno.
Ještě něco k tomu sídlišti?
Tady ze sídliště, jak bylo postaveno od Vodního díla Orlík, většina lidí jezdila do práce na přehradu. Tady se jim postavili bytovky. Někteří se odstěhovali, jiní si postavili domy, někdo zůstal v bytě. Tady ve Sportovní ulici, všichni dělali na přehradě, nejdřív měli byty, pak si postavili domy.
Já vlastně jsem byla spokojená, že jsme se přestěhovali sem. Sice jsme tam měli baráček, ale tady to bylo pohodlnější žití. Byly tady ordinace doktorů, hodně prodejen…

VLASTIVĚDNÉ TOULKY MILÍNSKEM - 9

Pokračování seriálu, jehož záměrem je přiblížit nějaké zajímavé místo z okolí Milína, uvést GPS souřadnice, fotku a případně nějakou informaci. Budeme rádi, když nám pošlete nějaké své vlastní tipy na procházku s uvedením všeho, co o místě víte. Na www.milin.cz (Turistika/Výlety v okolí) najdete tipy na výlet v okolí Milína, kde jsou i tyto „toulky“. *D.R.*

Milínští velikáni - stromy

V loňském roce byla uveřejněna výzva, abyste nám zaslali své tipy na velké stromy v Milíně a okolí. O výsledcích jsme se zmiňovali v loňském zimním mimořádném čísle (Zima 2021). Nyní Vás seznámíme s podrobnějšími informacemi.

Díky Vám se nám sešlo několik tipů na milínské velikány. Co o nich můžeme říci s jistotou, je jejich obvod a druh. Stáří lze v některých případech odhadnout, a to, pokud víme, nebo se oprávněně domníváme, že byl vysazen v souvislosti s přesně datovatelnou akcí, stavbou. V ostatních případech je možnost určení věku velmi nepřesná s poměrně velkým rozptylem. Na základě konzultace s pracovníky botanického oddělení Hornického muzea Příbram a pracovníky CHKO Brdy by pro přesnější určení bylo potřeba provézt rozbor půdy, sledovat v dlouhodobějším časovém úseku půdní vlhkost. Poměrně spolehlivým způsobem je možnost srovnání s jedinci stejného druhu v blízkém okolí. Zcela přesný způsob existuje pouze takový, že strom se odvrtá úzkým nebozezem a spočítají se letokruhy. Tento způsob jsme prozatím odmítli a rozhodli se žít v nejistotě ohledně stáří našich velikánů.

Uvedené rozměry jsou provedeny ve výšce 130 cm nad zemí v roce 2022. Pokud se stejné měření bude provádět s odstupem několika let, vznikne řada, z níž bude také možné odhadnout zpětně přibližné stáří stromu.

Bříza bělokorá (Betula pendula)
U asfaltové komunikace Milín – Vrančice
49.6155003N, 14.0401186E
Obvod: 235 cm

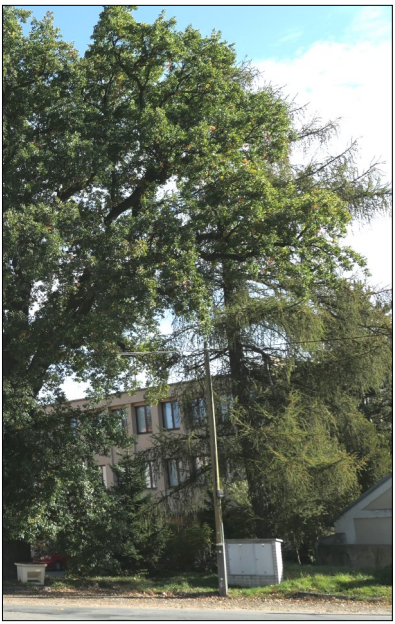
Dub letní (Quercus robur)

U sídla Policie ČR v Milíně
49.6314328N, 14.0462128E
Obvod: 370 cm

Dub letní (Quercus robur)
Areál bývalého pivovaru
49.63330N, 14.04752E
Obvod 340 cm
Vzhledem k okolnosti, že byl letos skácen větrem, víme, že byl starý 150 let. (Foto bylo v MZ říjen 2022.)
Dub u sídla Policie ČR je zřejmě o několik let starší.

Modřín opadavý (Larix decidua)
U sídla Policie ČR v Milíně
49.6313956N, 14.0463453E
Obvod: 220 cm

Jírovec maďal (kaštan) (Aesculus hippocastanum)

Mezi garážemi a bytovkami v Milíně
49.6342542N, 14.0383992E
Obvod: 295 cm

Jírovec maďal (kaštan) (Aesculus hippocastanum)

Po stranách křížku s letopočty 1772 a 1895 na Homoli u bývalé cesty na Slivici, 49.6357853N, 14.0440667E
Obvod stromu vlevo: 235 cm
Obvod stromu vpravo: 230 cm
Jsou menší, než jírovec mezi garážemi a bytovkami, ale lze u nich usuzovat, že byly vysazeny v souvislosti s opravou křížku, u něhož stojí, tedy roku 1895. Pak bychom mohli říci, že zmiňovaný větší jírovec bude ještě o několik desetiletí starší.

Jasan ztepilý (Fraxinus excelsior)

Za starou školou
49.6353181N, 14.0437664E
Obvod: 280 cm
Tvoří společně s ostatními jasany, které jsou o málo menší (250 cm), a obvodovou zdí pravidelný obdélník, uvnitř něhož bývalo hřiště. Lze se domnívat, že stromy byly vysazeny po dokončení stavby budovy staré školy, tedy v 80. letech 19. století.

Smrk ztepilý (Picea abies)

Stával u lesní cesty do Vrančic, který v Milíně začíná za mateřskou školou
Obvod: 275 cm, 49.6257425N, 14.0386761E
Strom byl již suchý a v roce 2021 skácen. Víme tak, že byl starý 144 let. *Poznámka: během akce Pohádkový les u něj bývalo vždy stanoviště ☺. Zde z r. 2018.*

Lípa srdčitá (Tilia cordata)

Alej na Slivici
Obvod: 470 cm
Zřejmě nejstarší strom v nejbližším okolí. Alej byla vysazena jezuity v polovině 17. století. Že by tento nejmohutnější strom z aleje byl svědkem jejího vysazení, nelze s jistotou říci, ale odhad, že zde roste od poloviny 18. století, je reálný.

Václav Trantina

CECHY A ŘEMESLA V MILÍNĚ - 1. díl

Milín byl od pradávna střediskem, kde žilo mnoho obchodníků, živnostníků a řemeslníků. To bylo dáno položením městečka na rušné obchodní cestě směřující ze severu od Prahy na jih do Bavorska a Rakouska. Ze středověkých bratrstev se na počátku 18. st. vyvinuly cechy. Mistři a tovaryši příbuzných řemesel se spojovali za tím účelem, aby pod společnou korouhví, společnými znaky a mnohdy i ve stejném kroji se zúčastňovali veřejných církevních slavností nebo doprovodili ke hrobu svého druha a členy jeho rodiny. Dále cechy poskytovaly ochranu a pomoc v boji proti škůdcům řemesla, podporu v nemoci a chudobě. Mnohdy též cechy společně nakupovaly suroviny, materiál a zboží.

Městská i venkovská řemesla byla spojena tuhými cechovními řády, později byly zřízeny živnostenské sbory, které se koncem 19. století změnili v živnostenská společenstva. V Milíně máme nejstarší zprávy o cechu z roku 1729.

Cechovním inspektorem býval v Milíně vždy vrchnostenský úředník, který byl ustanovený a potvrzený krajským úřadem a vrchností. A „pantátou cechu“ byl hostinský. Měl na starosti veškeré záznamy a organizaci cechovních schůzí v hospodě. Na svém domu museli mít mistři znak svého řemesla. Nejdéle se v Milíně udržely znaky holičské a řeznické.

Učňové, tovaryši a vandr

Rodiče si sami vyjednávali s mistry učební poměr svého potomka. V zasedání cechu mistr pak svého učně přihlašoval. Hoši odcházeli na řemeslo zpravidla po odchodu ze školy, většinou to bývalo po dokončení dvanáctého roku. U řezníků se učili hoši i starší, i dvacetiletí. Zpočátku se nikdo neptal po školním vysvědčení. Teprve od doby, když začala v našich zemích panovat císařovna Marie Terezie, je u každého učně

zaznamenáno, že předložil vysvědčení, učeň předkládal křestní list, kde se dalo zjistit, jaké je víry, je-li z poctivého lože manželského, a zejména, je-li z lidí čistých nebo nečistých. Za lidi nečisté byli pokládáni ti, kteří posluhují v žalářích, žebrající, když čistí stoky a žlaby a konečně děti hrobníků, ponocných, ovčáků a pohodných.

Když vypršela doba učení (zpravidla 3 roky), předstoupil mistr před valné shromáždění cechu a přednesl výpověď, že po celou dobu, co se u něho učeň vzdělával v řemesle, se choval slušně a věrně a může o něm mluvit jen vše dobré a chvalitebné. Mistr prosil cech, aby učedníkovi neodpírali „dáti za vyučenou".

Jako mladší tovaryš pobyl pacholík ještě nějaký čas u svého mistra, aby se v řemesle utvrdil. Potom se tovaryš odebral na povinný vandr, který byl zpravidla nejméně tříletý. Osvobozovala ho od vandru pouze tělesná nezpůsobilost nebo tísnivé domácí poměry. Mnohý odcházel na vandr již ve svých 16 letech. Odcházel s opisem výučního listu, originál zůstal v cechovní pokladně.

S tovaryšským atestem a chudým ranečkem na zádech musil takový pacholík z města do města, od vesnice k vesnici, kde byla cechovní hospoda. Žebrati nesměl. Na hospodě čili herberku požádal majitele, aby mu poslali pro staršího tovaryše, se kterým obešel mistry. Když práci nenašel, směl zůstat na herberku s nejnutnějším zaopatřením nejvýše 3 dny.

Do Milína, který stál na císařské silnici, zabrousilo na vandru mnoho tovaryšů nejen ze zemí koruny české, ale i z dalekých končin ciziny.

V příštím díle budou uvedeny milínské cechy a mistři řemesel.
Vybráno z článku Jiřího Vostarka v Milínském zpravodaji 1 - 3/1992

V knihovně máte možnost si prohlédnout kopii cechovní pečetě společných řemesel (originál je ve Státním okresním archivu Příbram).

Dana Reiterová

Mimořádná příloha Milínského zpravodaje vychází 4x ročně (jaro, léto, podzim, zima). Jde o periodický tisk územního samosprávného celku pro obec Milín (včetně osad). V tištěné podobě zdarma pouze v knihovně. Elektronicky zveřejňováno na www.milin.cz - v menu Život v obci.

Sazba a grafická úprava: D. Reiterová, **tisk:** Mgr. J. Pižl
Korektura textu: Mgr. V. Trantina, D. Reiterová
Foto na titulní straně: archiv rodiny Kožinových a Zaciosových
Vydává Obec Milín (IČ: 00242730), 11. května 27, 262 31 Milín
a Knihovna Dr. E. Bořického Milín - sídlo redakce.
Tel. 318 691 414, 737 076 639, E-mail: knihovnamilin@volny.cz
Vydávání schváleno pod číslem: MK ČR E11721